

ZOO PLZEŇ

95 LET

ZOO
Plzeň

Martin Vobruba

Obsah

Letecké snímky	4
Úvod	6
Na pětadevadesátileté cestě	8
Rodina Kodetů	22
Lidé, kteří nechali v historii zoo nesmazatelnou stopu	26
★ Jiří Trávníček – Na cestě z Prašivince	26
★ Václav Trejbal – 40 let u tygrů a medvědů	30
★ Tomáš Weber – Pamětník šesti ředitelů	34
★ Svatopluk Jeřáb – Dvakrát do stejné řeky	37
★ Jan Konáš – Ošetřovatel i zoolog	40
★ Marie Vaňoušková – Chloubou bylo rozárium	43
★ Václav Chaloupek – Za mikrofonem i kamerou	45
★ Růžena Weberová – 40 let u opic a kopytníků	48
★ Jaroslav Vogeltanz – Zoo přes objektiv	52
★ Ivonna Doležalová – První porevoluční tisková mluvčí	55
Plzeňská zoo v roce 1967	58
Plzeňská zoo v roce 1996	59
Nejzajímavější fotografie z historie zahrady	60
Snímky z rodinných alb	94
Osobnosti a kmotři v zoo	106
Medvěd na útěku	116
Z klece mezi stromy	117
Vstupenky, plakáty, mapky, pohlednice	118
Velká pětka	126
★ Medvěd hnědý	126
★ Nosorožec indický	127
★ Plameňák chilský	128
★ Šimpanz učenlivý	129
★ Želva ostruhatá	130
Nejčastější dotazy návštěvníků	131
Zákulisí zoo	134
Resümee	143
Resumé	144

Na pětadevadesátileté cestě

Zoo Plzeň má zajímavou historii i současnost. Zažila stěhování z původní lokace na současné místo, několik různých zřizovatelů, je spojena s botanickou zahradou, v sezóně funguje i DinoPark. K zoo patří v centru Plzně samostatná Akva Tera. Expozice jsou v zoo maximálně přírodní a volné, členěné dle světadílů a biotopů. Obrovské kolekce i 200 druhů živočichů vévodí nosorožci indičtí. Specializací jsou vzácná zvířata a rostliny ostrovů, od šedesátých let 20. století dominují hlavně plazi, po roce 1999 přibývalo velké množství ptáků.

Současná zoo i botanická zahrada na Lochovské nespouš přivním zařízení svého druhu v Plzni. Téměř zapomenutá je dnes existence pizeřského vivária – jezírka s racky, čápi, supy, labutěmi a dalšími vrboboznými ptáky v místech dnešního divadla J. K. Tyla. Těmto „zvěřiněc“ byl kolem roku 1880 doplněn i voliánami sov a sýčků, dokonce snad i opic. To byl úplně první předchůdce dnešní zoologické zahrady. Do té doby přivážely do města exotická zvířata včetně tygrů a slonů různé cizíky a později zvěřince, které stávkaly v Plzni i řadu týdnů. Vitaným zdrojem podkvaně byl koňovín bosenský medvěďák. Ovšem byly i případy, kdy zvířata v Plzni žila natrvalo jako stálce, což je i případ kalohů nebo afričků netopýrů a tanečnic známé Fuchsovo koleseum, které stávalo v dnešní Kolářově ulici. V druhé polovině 19. a první třetině 20. století občas probíhaly zprávy, že městská rada

zamýšlí zoo zřítit. Na ten popud se ozývaly různé cizíky a obchodníci se zvěří a nabízejí věřícím. V roce 1911 se dokonce ozval afričský cestovatel a zoolog Vilém Němec s nabídkou zařídit zoo na křič. Právěpodobně byl jednání zmařeno se dvě dobře, který by to dokázal. Korespondence byla vedena i s církvou Klášter, Japonskou medvědíci nabízel V. Staněk z Prahy. Z místních osobností byl aktivním zájemcem a propagátorem zřízení zoo i botanický zahradník správce městských sadů Valentin Čouček, který s požehnaným vedením města navštívil několik zahraničních zoo, kde hledal inspiraci. Obrovské přelstývatel o srovnání v výběhu zoo vlak by domnělce, narušené lokace ležely v centru města, byly neaptné a zoo by vlastně jen obnášela výběh smrců a volčery s ptáky a veverkami.

Několko o zoo zřízené městskou správou. V tehdejších Československu existovala v té době jen jedna, jedna zoologická zahrada, založená měšťáky v Liberci (1904). Profesor Janda v Praze musel vynalézt ještě mnoho úsilí, aby až po dalších pět letích po Plzni uspěl v záměru dát zoo i hlavnímu městu (1913). V jiném městě dnešního Pizeřského kraje vlak velká zoo nikdy nevynstila, i když pokusy byly napřikáel v Domažlicích v padesátých letech 20. století nebo v Klatovech. Od roku 1931 do prvních poloviny let měl malou zoologickou zahradu Mariánské Lázně

Zoo v Plzni nejprve vznikla na jiném místě, než je dnes. Samotný spolek Iris našel v roce 1926 za sebou již 25 let existenci, a tak jeho členové nadělili sobě i další Plzeňanům k výročí založení

1940 – Dětský hřištěm v Doudlevecích hru. (Vlach 2004)

zoo. Od roku 1926 až do roku 1953, kdy opo-
leli zanikl, se jeho činnost stále více zaměřovala
na zajištění provozu zoologické zahrady.

Na vybudování zoo bylo v roce 1926 pracovním
odbohu spoleku poskytnuta 705 Kč, což byl na po-
dobný záměr obnos skutečně nepatrný. Sklenník nad
Radbuou v Doudlevecích byl získán bezplatně na
dobu deseti let. Ke po třech měsících od rozhod-
nutí o založení zahrady v prosinci roku 1926 došlo
„díky usilovné práci“ k otevření skleníků, skleníků a tří
volně s dravými ptáky. Klíčky a kokalet z Habelu.
Provoz zahrady spolek zajišťoval ze šedesátých přá-
spěvků a ze získaných sponzorských darů, vstup do
zahrady byl volný. V roce 1927 se zahrada rozšířila
o smrti strádu a o první dvě opice, jehněm Sorl
a Mělná (maláskové jeřáb). Zvířata byly servisní
vojenské plaváky zakázáno kvůli zapachu chovat
blíže a kaka. Počet členů spoleku stoupl na 120.

Zahrada neprve neměla heřítelce, ale spol-
kového správce A. Lokajčka (1926–1932)
a později A. Pavlíka (1932–1953).

Počátkem roku 1940 zahrada, která do té doby
chovala zejména malé druhy zvířat – daňky, myšičky,
smrci či ozky –, výrazně proměnila složení prvníh
lvů, levhatic, vlčků a medvědků. Co to bylo bylo
až nepozoruhodným druhem vyžít. Najev v prů-
běhu války se spolek IRIS obrátil velmi často ve své
korespondenci na různé banky, spoleky a organizace
se žádostmi o dary či sůbvence na údržbu, materiál
i krmivo pro zvířata. Hlavním obchodním partnerem

a dodavatelem zvířel byla zoo v Praze a také cizíky,
soukromí majitelé zvířat i zahrady v Německu. Ani
nejunárodnějším zvířetě, chovaným v Radbuze, byl
medvěď malapský (1942), v druhé polovině doudle-
vecské etapy pak antilopy saggy tatarské (1956). Bohu-
žel není známo podrobněji stupň druhů svažujících
ryb ani plazi ze skleníků, vltavěnek loď původně zoo.

Mezi zajímavostí doudlevecské etapy patří krá-
tký nájem zoo pražskému studentovi práv Busevovi
v roce 1940 (který zároveň provozoval vivarium opo-
ku Lelčin v pražské Grébovce), neuskutečněný záměr
z roku 1939 odstěhovat zoo do Borohánu parku na
jižním kraj Plzně nebo několik netřích, jeho napřikáel
klad požár skleníků v roce 1934, který zavinil úhyn
opic a dalších zvířat, inflexce loď v roce 1946 a nako-
nec v roce 1961 velká katastrofa s autemem, která
znamenala uzavření a stěhování zoo na jiné místo.

Početníci leto 20. století – klášter vedlejšího sklení-
v pizeřském městě v Doudlevecích (LČZ)

Počátkem padesátých let 20. století začalo mě-
tradiu setkávání českých zoologických zahrad. Ji-
beec, Praha, Děčín, Duř Krákov, Ostrava, Brno.
Z jednotlivých zasedání se správce Pešek vrátil vždy
chválen za vzhled zahrady, ale s doporučením na
změnu stavu a s návrhými na minimální roztahu.
Postupně začali být všem včetně členů a vedení
spoleku IRIS žasný. Ze spolkového vedení zoologické
zahrady je anachronismem a stav je neudržitelný.
Proto souhlasil s převlečením zahrady pod náhodný
výbor města Plzně a nepřijal eventuálně „družbu
zoologická zahrada“. 1. srpna 1953 přelila zoo pod
vedením správce Oškeského po klíčovní valné
hromadě spolek pod klíčem jednotného národního
výboru. Spolek Iris vyjel činnost dlouhých 52 let.
Na jeho tradici navázal až počátkem devadesátých
let 20. století tehdejší klub přátel Zoo Plzně v čele

**„Základ současné pizeřské
zoologické zahrady byl
položen 2. září 1926, kdy na
členské schůzi spolku Iris
bylo rozhodnuto najmout
skleník na vojenské plavárně
v Plzni v Doudlevecích,
zřítit v něm pěstírnu rybek
a jeho okolí proměnit
v zoologickou zahradu.“**

Rodina Kodetů

Velká část dnešní zoologické zahrady leží na pozemcích, které patřily významné pilsenské podnikatelské rodině Kodetů. Majitel textilních závodů a továrny na prádlo Jaroslav Kodet se narodil 7. června 1895 v Kňovičkách na Sedlčansku (dnes část obce Kňovice v okrese Pílabram). Byl dvakrát ženatý a z druhého vztahu měl dva potomky – dceru a syna.

Jeho druhá manželka, Barbara, pocházela z Plzně a Jaroslav v tomto městě žil již od dvacátých let 20. století. Na počátku třicátých let zažádal o pilsenskou příslušnost, kterou v roce 1933 získal. Zpočátku bydlel v ulici V Šipece 9, kam se přestěhoval s Plzní. Krátce před druhým sňatkem se v roce 1929 přestěhoval na adresu Sedláčkova 212/11, kde už s rodinou zůstal. V domovním listu, který

začal být veden v době protektorátu, je majitelem tohoto domu uvedena Akciová společnost Jaroslav Kodet, textilní závody, továrna na prádlo v Plzni.

Jaroslav Kodet měl již od počátku dvacátých let 20. století firmu na výrobu a prodej prádla. Jeden závod se nacházel na rohu již zmíněné Říšské (Přelovské) ulice s ulicí Sedláčkova v domě,

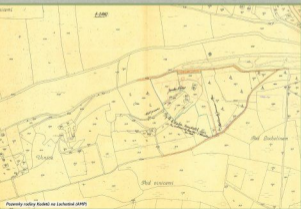
Archievovaná fotografie 1900, B. Čech, Pilsen 1901

Stavby Edlahe náměstí na rohu dnešní Přelovské ulice (1897)

„Kromě domu v historickém centru Plzně vlastnil Jaroslav Kodet i několik pozemků na Lochotíně... Od šedesátých let 20. století byla na těchto pozemcích budována zoologická a botanická zahrada.“

kteří Jaroslav Kodet vlastnil. Druhý jeho podnik stál v tehdejší Říšské ulici (dnes Přelovská) na nároží, které bylo obklopeno do tehdejších krajinářských sadů (dnes sady Ntářčičanůk).

Podnik fungoval i po druhé světové válce. Konec nastal až po únorovém převratu, kdy byla podle výtahyky ministra průmyslu o zřízení podniků firma „Jaroslav Kodet, textilní závody, továrna na prádlo, akc. spol., se sídlem v Plzni“, znárodněna.

Pozemky rodiny Kodetů na Lochotíně (1897)

2011. Přelovské rodiny Jaroslav Kodet (vlevo) a jeho syn Jaroslav Kodet (vpravo)

Lidé, kteří nechali v historii zoo nesmazatelnou stopu

2011 - Jiří Falertka a vedoucí oddělení Krokodilů Zbraslavice v obřadní ohrádce N. J. Březňou

Na cestě z Prašivince ★ JIŘÍ TRÁVNÍČEK

Pamatujete si na vůdce první návštěvy
pražské zoologické zahrady?

„Samozřejmě. Pamatují si dokonce ještě tu původní v Douděvích u Radbuzy. Vůdce tam byl oásovou divnou brankou a pak se šlo do té leze. Vzpomínám si na velké skleník, kde byly rybičky a až u břehu sláky klece. Více si samozřejmě pamatují až návštěvy lochtotínské zahrady. Když mě bylo asi šest, byl jsem tam s rodiči a úplně mě fascinovala bodlínatka. Sám jsem tam dřívě hodiny a moc jsem jí chtěl. Jako náhražku jsem dostal od rodičů křečka, moje první zvíře.“

1071 - Buřinka (malá žilka)

Tam začal váš vztah k přírodě?

Jiří: Ano. Chodil jsem do zoo každou volnou chvíli. Hodně mě dalo přečtení se Zdeňkem Veselým, chovatelem, který pracoval v Alou Tere na Pařížského náměstí. Také tam jsem často docházel, dival jsem se, poslouchal, uchl se...“

Jak se rozvířil váš domácí „zvířátko“?

„Velmi rychle. Měl jsem brátra, že mě oba rodiče podporovali. Od deseti let jsem choval papoušky, akvarijní ryby a začínal s teraristikou. V 11 letech jsem přinesl domů první zmiji. Rodičům jsem se snažil namluvit, že by to užovka podplamatá. Dostal jsem po náhlek a musel ji pustit zpátky do přírody. Od dvádnácti let jsem sbíral brouky a motýly. Ve 14 letech mě dal táta dárek – vzal auto a jeřím do Suchbát. Za velkým teraristou Zdeňkem Voglerem. Pak jsem vyrazil na velký trž teraristů do Obce na Sokolovsku, kde jsem poznal jako kluk nále nejlepší chovatele plazů.“

A když jste se setkal s tehdejšími vedoucími
zoologické zahrady panem Valouškem,
bylo o vaší životní cestě rozhodnuto.

Jiří: Přesně tak. To byl můj druhý táta. Můj otce, Mkaš, ho znal z ordinace a jedinou ne říkal, že mám křídlo a jet za ním na návštěvu. On seznámil bylšel v objektu lochtotínských lázní, který je už zbořeno. V bytě měl spoustu zvířat, hady, želvičky, kany, akvarijní rybičky. Říkal jsem si šlo ota a já tam pak chodil několikrát týdně. Pan Valoušek mě pak na směřoval na druhou chovatele řádků, sám jich měl celé patro. Byl to výtorný chlap, vtipný, rovný a s obrovskými znalostmi přírody. Měl také velkou sbírku nádherných knih o přírodě, které mi půjčoval.“

Jak jste se dostal k prvnímu
zaměstnání v zoo?

Jiří: Od prvního ročníku gymnázia jsem chodil do zoo na brigády. Po maturitě jsem se hlásil na přírodovědnou fakultu, ale nezvali mě. Rok jsem tak chodil na jazykovou nástavbu a zkoušel to znovu. Opět jsem neuspěl, a tak jsem nastoupil do zoologické zahrady do práce. Dělal jsem odtělovatele hadů a kopytníků. Po roce jsem zkoušel zemědělskou

1971 - Jiří Trávníček se svým prvním teraristickým J. Falert (1924)

„Oba rodiče mě podporovali.
Od deseti let jsem choval
papoušky, akvarijní ryby
a začínal s teraristikou.
V 11 letech jsem přinesl
domů první zmiji. Rodičům
jsem se snažil namluvit, že
je to užovka podplamatá...“

fakultu v Suchbátě a tam mě přijal, musím říci, že hlavně díky výtornému doporučení od zoologické zahrady, které sepsal – pan Valoušek.“

Když jste odešel na studiu do Prahy,
co jste udělal se svou sbírkou plazů?

Jiří: Mnoho jsem se zbavil, ale ty nejlepší jsem si vzal s sebou. Choval jsem je tajně v teráriích v mateřské jídelně. Jednou mi ale utekl šelvi a celý koleje se muselo dezinfikovat. Ale ani potom na moje hady nepřišli.“

A v roce 1983 jste po promoci
nastoupil na Lochtotín?

Ano, a vystřídal jsem pana Valouška, který půl roku předchovával a držel mě místo. Stal jsem se vedoucím botanické zahrady a měl pod sebou čtyři zahradníky. To byla krásná doba. Hrabal jsem se v země, opravoval tekašku, držel všechno, co bylo třeba.“

A v roce 1996 jste vyhrál konkurs
na místo ředitele. Zahradě byla tenkrát
v dost žalostném stavu, jedné buřety,
jeden záchod pro návštěvníky, zvířata
za mřížemi na malém prostoru...“

„Moc se mi do toho nechtělo, ale kolegové mě přiměli. U konkursu jsem rozhodl svoje svědění, size a také to, že jsem byl už trochu let zaměstnanec zahrady. Řádem jsem měl pod sebou 45 lidí.“

A pak vás čekala radikální změna
vzhledu a fungování zahrady.

Jiří: Jsem tehdejší zoologické zahradě praktikovec. Podmínky pro chov zvířat byly žalostné. Měl jsem velké štěstí na spolupracovníky. Přivedl jsem si do zahrady Jaroslava Falertku a společně s Bohumírem Součkem jsme udělali generál přeměny zahrady, se kterým jsem výrazně pomohl liberecký architekt Pavel Švancar. A s generálem pod paži jsem začal obcházet primárními, náměstky, uličkami, podnikat. Šel jsem jsem podporu a peníze. Začítily byly látky, ale zahrada se pomalu začínala měnit.“

Dokázal jste třeba sehnat peníze
na výstavbu prvního velkého a moderního
výběhu – Mjdvědího údolí.

„To je dnes docela zábavná historie. Pozval si mě tehdejší ředitel pražské Školovky Lubomír Svoboda s tím, že byl v zoo s dětmi a že mu bylo líto medvědy, kteří žili v hezky, utěšených podmínkách. A že by to chtěl nějak změnit. Když jsem k němu přišel, musel jsem se propracovat, přes čtyři až šest krejtarů. Nakonec jsem se k němu dostal, šel jsem pět věcí najednou, ale nakonec šel, že dá na úpravení medvědy 500 000 korun. Město přidalo další peníze a udělal se zcela nový výběh. Jezdili jsme se divat na podobné expozice do německých a švýcarských zoologických zahrad. Nejspíš jsme se inspirovali v nizozemské zahradě Fhenn, kde byl velmi moderní výběh. Náš pražský byl i rozšířený jednoho hektaru jeden z největších v Evropě, postavila ho společnost ŠKODA Instal. Byl otevřen v roce 1998 a v té době ho obývalo sedm medvědů.“

Daří vám mástřítky při příjezdě
varanů komodských.

Jiří: Jsem několikrát navštívil Indonésii a asi třetiny jsem strávil v tavním Taman Safari. Tam byla nádherná expozice varanů komodských, kteří se mi moc líbila. A tak jsem začal za magistera a pokoušel se vyjednat jejich získání pro pražskou zahradu. Trvalo to

2005 - I cuccioli più belli del Himalay, Girvan Ameli e Anika, 8 ottobre

2002 - Il re dei pianeti più bell'occhio e gli sbocciati denti di Babi, gennaio 1999

2001 - Il cucciolo più bello e più affettuoso al Pianeta e il re 2001 della savana Zimba, 10/04

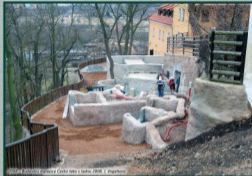
2011 - Il re 2011 del Himalay, Zia Piani, primo del mondo dei bebè del Himalay, 1 Maggiora

2007 - Selekci se po proměně v roce 2002 při soutěži soutěže 2006

2002 - Selekci se po proměně v roce 2002 při soutěži soutěže 2006

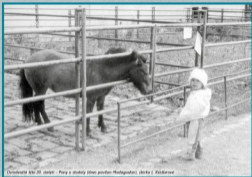
2002 - Selekci se po proměně v roce 2002 při soutěži soutěže 2006

2002 - První restaurace v areálu, která byla otevřena v srpnu 2002

2002 - První restaurace v areálu, která byla otevřena v srpnu 2002

1945 – Dječak i konj – Pony u studiju (plan javljan Matjevske), škola L. Križevac

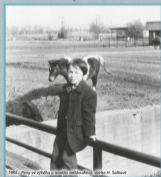
1946 – Dječak i konj – Dječak u studiju (plan javljan Matjevske), škola M. Šušterec

1951 – Lány huanada i muškarci u studiju, škola M. Šušterec

1952 – Plemstvo i dječak u studiju (plan javljan Matjevske), škola M. Šušterec

1954 – Pony u studiju u muškarci u studiju, škola M. Šušterec

Osobnosti a kmotři v zoo

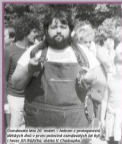
Pižeňskou zoo navštívilo velké množství umělců, herců, zpěváků, sportovců nebo jinak veřejně známých osobností. Rada z nich tu moderovala různé akce nebo v nich účinkovala či křtila některý přírůstek. Mnozí ale přišli stejně jako ostatní návštěvníci za poznáním světa přírody.

Šedesátá léta 20. století – Zrození berů Jan Vysoký a Pavel Landavský při návštěvě žirafy Pavla Janáčka Kozmí mladšího (1962). Pro jednoho z nich byla vesměs poslední technická zpráva v období Amerického dubu (1976).

Šedesátá léta 20. století – V bohatostánském amfiteátru vyprávěl o plavbě rybiček Karel Gott (1976).

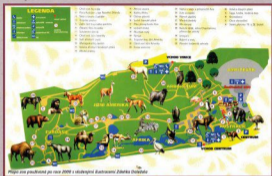
Šedesátá léta 20. století – Jindřich v představení ukázkových díků v prvním pololetí samotářských let byl v doprovodu Růžky, slavné V. Chládky (1976).

2012 – V květnu 2012 si plavěňskou zoo prohlédli záměrně pětičlenný doprovodní tým z Fulhamu, W. Velikobritánie

2014 – První mláďata šelmy kaspické (příběh) v únoru 2014 ženo Zuzana a Karel, Aneta, Camilla, Ren, Aneta, Jakub, Zuzana a Martin (Shelmař, I. Vojtěchovi)

Plzeň zve představení ze srpna 2009 v vědecko-vzdělávacím Záběhu Divokého

Atmosfera z roku 1964 v období
Jasné školy a představení mládežnické
ze Jasné školy

Plzeň zve v 82. letech ze srpna 2010. Autorem návrhu je Janina Šteflová, vzhled Jitky byla pořízena v období Jitky

SOVICE SNĚŽNÁ

Nyctea scandiaca

Snowy Owl

Schnee - Eule

DĚLÍ: SOVY
ČELÍD: PŮSTROVNÍ

Mezi vědeckými obědmi/večery
V severní Evropě je považován
zdravý tvor, který je spíše
přítel než nepřítel. Jeho
obědmi jsou hlodavci a jiné
malé ptáčky, které se nejčastěji
nacházejí v okolí vodních
těles.

ZOO PLZEŇ

Dověřte si jim 20. století - Jasná škola mládežnická
v představení mládežnické ze Jasné školy

2017 - V roce 2017 se na postcardu Janina Šteflová
představila i Jitka a Janina Šteflová oběd
ze Jasné školy a mládežnické školy ze Zoo Plzeň

Postcard mládežnické ze 20. století -
Janina a Jitka oběd mládežnické ze Jasné školy

Baklava ze 20. století Plzeň - kultura a oběd - Jitka oběd mládežnické ze Jasné školy

1967 - Letní papoušek mládežnické a další nová Jitka v 20.

★ PLAMEŇÁK CHILSKÝ

Jedním ptákem s léto vybrané, velké péče pěstuje pěstí ská zoo" je erbovní plameňák chilský. U obou druhů těchto ptáků zaznamenala pěstí ská zoo úspěšné odchovy, oráven provedlích a zpekané roznožení plameňáků v polovině osmdesátých let byl jedním z významných chovatelských úspěchů zahrady. První plameňák byl v zoo k vidění v říjnu 1965, krátce po otevření areálu na Lochotíně. V roce 1966 jich byly tyto již sedm a další byli přivezeni v roce 1970. Šlo o plameňáky chilské a patrně i staroselečské. V roce 1976 přibyl dokonce i plameňák kulabinský, odchycený u Sokolova. Podrobné zprávy o chovu plameňáků chilských se datují k roku 1975, kdy se v zoo nacházelo 13 těchto ptáků. V prosinci stejného roku bylo poškozeno 19 kusů plameňáků nováckých, mletí z nich tu jsou do dnes jako nějaké chované ptáky. Pro odchov se hledala optimální forma výběhu, například dno jezírka. Zcela první hnízdiště bylo zaznamenáno v roce 1983, tehdy se vyvíjela tři mláďata, ale bohužel se je nepodařilo odchovat.

2009 - Plameňák chilský (JZP)

2006 - Dům číslo 28, stavěn v Plaměnkách 26. řada křídla v expozici o chovu (JZP)

Následující rok se podařilo odchovat tři mláďata (vyřila se čtyři). Zahrada se tím velmi ráda pochlubila i v osmdesátiní knize Zoologické zahrady z roku 1989. Od té doby však plameňáci přestali hnízdit až do roku 1996. Tehdy zasedly tři samice na snůžku pět vajec. V roce 1998 byl samiče odchován plameňák jménem Kváček z náhodně nalezeného vejce (leželo mimo hnízdo v trávě), což byl další cenný chovatelský úspěch a o důvod víc, proč umoci plameňáka do loga zoo. Kváček je snad jediný plameňák, který měl v historii nad 200 své vlastní mláďata.

K dalšímu odchovu tři mláďat došlo v roce 2003. To vyzemí obstaral inkubátor, ale krmení a výchovu už

zajistil rodič. Rovněž v roce 2004 byla vejce křátko před hnízdem mláďata vložena z inkubátoru pod rodiče a odchová se opět tři mláďata. Díky chovatelské spolupráci se mláďe z pěstí ského vajíčka poskytnutého do Zoo Letná vyřilo i tam. Plameňáci obou druhů žijí ve výběhu z betonkami havajskými. Ani v zimě o ně nejsou návštěvníci ochuzeni, jejich pavilonek sousedí z výběhem a jsou natolik otáčliví, že chodí i do venkovní expozice. Ve volné přírodě se chleší plameňáci vyskytují od jihovýchodní okraje centrálního Peru přes Andy až do Tierra del Fuego, občas mláďata avně vyskytují zasaňová ad na východ severní Brazílie a Uruguaye. Jdou tu ptáci 105 cm vysokí o hmotnosti okolo 2,3 kg. Jejich pravko předkové žijí před 30 milióny let.

2008 - Odchov mláďata plameňáka z Peru (JZP)

★ ŠIMPANZ UČENLIVÝ

Jedním druhem lidopce, který kdy byl chován v pěstí ské zoo, je šimpanz učenívý. Podle jmen samců bychom jejich chov mohli rozdělit na etapy Tonda, Fredyho a Basika. Podle jména chovaných zvířat a charakteru expozice pak na etapy píra a kleci a skupiny ve výběhu.

První šimpanzi dorazili na sklonku roku 1964 jako zhruba dvousletá mláďata. Populární byl zejména samec Tonda, který byl v dřívějším modelem pro mnoho fotografů, v dispozičnosti hlavního křídla zahrady a nejvíce zapamatovatelný zvukem pro dětské návštěvníky. Zajímavostí je, že do dnes neznáme jména všech samic, které s ním tehdy žily. S tou poslední – Corinou – měl v roce 1978 první pěstí ské mláďe samec Alena. Od roku 1987 žijí v Plzni motuhy samec Fredy, kterému několik neděl před sametovou nečistou začala dávat společnost velmi výrazná samice Gina. Tato šimpanz stará dáma se záhadnou minulostí nyní žije v Běně. Tento pár se v Plzni 11 let muzeL spokojit se dvěma možnostmi a venkovními klecemi ze šedesátých let. Zdejší mláďe společně bohužel neměli.

Rok 2000 přinesl v pěstí ském chovu šimpanzů převrat. Od té doby do dnes přijelo postupně

2005 - Samice Zuzana a první odchované mláďata Basika z Klecemi a skupiny ve výběhu (JZP)

2011 - Samicece Maja a Basika ve výběhu

do Plzně osm dalších primátů z Polska, Nizozems, Kanadských ostrovů nebo Švýcarska. Měla původní páru vznikla podobně jako v přírodě šupa. Největší množství šimpanzů chovaných najednou bylo k vidění na jaře roku 2004 – šest dospělých a dvě mláďata. Na dlouhých roky jediným společným odchovem byla samice Basia ze září 2003. Měla se jí sama stala ve Francii matkou další generace.

Škupa si dnes v Plzni užívá přírodního výběhu s travou a keři za vodním příkopem, ke lžňání má řadu krmelů a parkoviš. Z bezpečnostních důvodů šimpanzi nemohou lézt na střešné stromy ve výběhu. V průběhu let se začala budovat zejména skupina čtveroletých mlát státního podniku šimpanze (ego). Lidstvo obklopuj vývok a k aktivizaci v ležké péči slouží i enrichment, tedy obkacení o herní prvky a činnosti. Často k vyhledávání potraviny. 1. ledna 2020 jme se v Plzni dočkali zejména novorozenky – šimpanz samičky Cały.

Šestiletá mláďata šimpanzů - Osmiletá mláďata Basika z Klecemi a skupiny ve výběhu (JZP)

Zákulisí zoo

